

PŘESTOŽE VYSOKÉ ŠKOLY FUNGUJÍ JAKO NEZÁVISLÉ INSTITUCE, BEZ SPOLUPRÁCE SE SOUKROMÝMI FIRMAMI BY SE NEOBEŠLY. PARTNERSTVÍ OBVYKLE PŘESNĚ VYMEZUJÍ SMLOUVY A ŠKOLY DÍKY TOMU PLATÍ STIPENDIA A ODMĚNY PRO STUDENTY, UNIVERZITNÍ AKCE ČI VÝZKUM.

Špičkoví vědci z ČVUT od listopadu spolupracují s odborníky z technologického gigantu Avast v nově vzniklé laboratoři umělé inteligence na zlepšení ochrany před kybernetickými útoky, jež se objevují ve stále sofistikovanějších podobách. Avast do společného projektu hodlá v následujících pěti letech investovat 23 milionů korun. Kromě vlastních odborníků poskytne také svá data o hrozbách z více než 400 milionů zařízení.

ČVUT využije peníze na výzkum umělé inteligence a strojového učení, ale i na získávání nových talentů. „Spolupráce s byznysem je pro pokrok v akademickém výzkumu zásadní. Laboratoř zkombinuje globální pohled a zkušenosti Avastu, jeho data o hrozbách a umělé inteligenci s kyberbezpečnostním výzkumem školy,“ věří výzkumník ČVUT Sebastián García.

Není to první spolupráce ČVUT a Avastu. Počítačová firma už přispěla na hostování prestižních zahraničních odborníků nebo nedávno společně s lidmi z univerzity odhalili bankovní vir Ghost. Partnerství s firmami škola vyhledává poměrně intenzivně a daří se to i díky byznysovým kontaktům například profesora Michala Pěchoučka z Elektrotechnické fakulty. Ten v minulosti zakládal a později úspěšně prodal společnost Cognitive Security IT kolosu Cisco, nyní působí současně na ČVUT i v Avastu.

Přestože vysoké školy fungují jako akademické instituce na byznysu nezávisle, bez spolupráce se soukromými firmami by nemohly existovat – finance poskytované státem by na to jednoduše nestačily. Na Západě je poměrně běžné, že takové spolupráce probíhají, v Česku je to však stále dost citlivá otázka.

O propojení škol a byznysu se začalo horlivě diskutovat vloni na podzim, kdy vyšlo najevo, že Univerzita Karlova uzavřela smlouvu o partnerství s úvěrovou společností Home Credit Petra Kellnera. Část akademiků i veřejnosti školu kritizovala za to, že spojila své jméno s firmou, která má velký podíl svého byznysu v Číně, účtuje si vysoké úroky a dluhy tvrdě vymáhá. Home Credit nakonec od spolupráce odstoupil a smlouvu zrušil.

c e s t o u m ů ž e b ý t z ř í z e n í n a d a č n í h o fondu univerzity

Jedním z velkých kritiků byl čestný předseda akademické obce a zároveň profesor na univerzitě v Cardiffu Jiří Přibáň. Ten teď také zasedá v komisi, kterou zřídil rektor Univerzity Karlovy Tomáš Zima a která má nastavit pravidla pro spolupráci s firmami napříč celou univerzitou.

„Spolupráce musí odpovídat strategickým zájmům i cílům univerzity a jako taková je i žádoucí a správná. Nesmí v žádném případě omezovat svobodu vědecké a pedagogické činnosti. Navíc nesmí být v rozporu s univerzitními hodnotami. A v neposlední řadě nesmí finance pocházet z ilegálních zdrojů,“ míní Přibáň. Na univerzitách v Británii za sponzorování odpovídají konkrétní hodnostáři, kteří si za tímto účelem zpravidla zřizují poradní orgány.

Návrhy komise, jak by měla vypadat kritéria pro uzavírání sponzorství a spoluprací s univerzitou, by se měly projednávat někdy v první čtvrtině roku. „Zatím nemohu zmiňovat vlastní návrhy, jelikož o nich vedeme diskusi. Mohu však říci, že jsou akcentovány skutečnosti jako například zřízení nadačního fondu univerzity či důraz na svobodu vědeckého bádání,“ říká pouze obecně předseda komise Michal Zima z Akademického senátu UK.

Přestože má Univerzita Karlova rozpočet přes 11 miliard korun, další zdroje financování potřebuje a to samé platí i u ostatních vysokých škol. „Každý vidí 11 miliard a říká, panebože, to je ohromné číslo. Jasně, je. Hodně přes 90 procent těchto prostředků jsou ale peníze z veřejných rozpočtů, jejichž využití je vázáno na konkrétní projekty nebo svázáno jinými pravidly,“ uvedl kancléř univerzity Milan Prášil.

Pokud však univerzita chce například podporovat studentské spolky, soutěže nebo přilákat zahraniční

experty, musí hledat peníze jinde. Nejčastějším zdrojem vnějších příjmů pro ni bývá třeba pronájem vlastních nemovitostí nebo právě partnerské či darovací smlouvy.

„Smlouvy s firmami jsou primárně motivovány získáním dalších prostředků fakulty pro nákup vybavení potřebného pro zajištění výuky, zvýšení úrovně tvůrčí činnosti pracovníků fakulty, podporu studentských praxí a dobrého uplatnění absolventů na trhu práce. Seznam partnerů, s nimiž jsou uzavřeny obdobné smlouvy, je na hlavní webové stránce fakulty,“ vysvětluje děkan Provozně ekonomické fakulty Mendelovy univerzity v Brně Pavel Žufan.

A nejde vždy jen o peníze. Bez spolupráce s firmami by se v řadě případů neobešel ani sběr klíčových dat. Například Mendelova univerzita spolupracuje se společností Sako Brno na unikátním výzkumu plýtvání potravinami v brněnských domácnostech.

Úzké propojení s firmami i s neziskovým sektorem zase nabízí Centrum pro ekonomický výzkum a doktorské studium, známé pod zkratkou CERGE-EI. V rámci placeného jednoletého programu Aplikovaná ekonomie loni spolupracovala s nestátní neziskovou společností Ergo Aktiv, jež pomáhá lidem, kteří se vypořádávají s následky poškození mozku. „Studenti pracují se skutečnými daty, na jejichž základě přinášejí řešení na míru pro společnosti, se kterými spolupracujeme. Získávají tak reálný pohled na to, jak to funguje v praxi,“ popisuje Anna Francová, mluvčí CERGE-EI. Mnohé ze studentských návrhů pak firmy jako třeba ČSOB, Liftago či konzultační společnost Moody's použily i v praxi. Protože studenti pracují s interními daty firem, podepisují smlouvu o mlčenlivosti.

strategický partner diskutuje o výuce

Forem spolupráce mezi firmami a vysokými školami existuje několik. Podniky mohou podpořit třeba jen konkrétní akci či projekt pořádaný univerzitou, obvyklé pak bývají smlouvy o partnerství. Ty mají školy často rozdělené do několika kategorií: menší partneři, významní partneři a strategičtí dlouhodobí partneři. Například generálním partnerem VŠE v Praze je Česká spořitelna, mezi hlavní partnery patří KPMG, EY, Deloitte a další, celkem jich je 28.

Škola z těchto peněz platí například vědecké časopisy, konference, sportovní aktivity, studentské spolky, soutěže pro studenty, zahraniční spolupráci i velké společenské akce, jako je třeba ples VŠE nebo Absolventský večer. „Spolupráce s komerčními partnery je důležitá pro obě strany i v nefinanční rovině. Partneři umožňují univerzitám a studentům styk s praxí, často jsou i významnými zaměstnavateli absolventů, poskytují jim možnost stáží, odborníci ze společností vystupují s přednáškami na půdě školy nebo pravidelně pomáhají s kvalifikačními pracemi studentů,“ upřesňuje Martina Mlynářová z PR oddělení VŠE.

Díky komerčním penězům tak mohou školy zaplatit vážené odborníky z praxe, třeba CERGE-EI může díky sponzorům zaplatit lektory pro praktické kurzy z oboru datové analýzy, programování či ekonomie v projektu Economics Discovery Hub a kurzy pak nabízet zdarma.

Fakulta informatiky Masarykovy univerzity v Brně má přesná pravidla pro jednotlivé druhy spolupráce vypsaná na webu. Strategičtí partneři mají možnost „být u toho“, když se projednávají zásadní oblasti výuky či výzkumu. Partneři Ekonomicko-správní fakulty mají přesně popsáno, na co má jaký partner v rámci smlouvy nárok. Tedy například kde bude umístěno jeho logo nebo další formy propagace na fakultě.

Chemický gigant Unipetrol podporuje pražskou Vysokou školu chemicko-technologickou (VŠCHT) už 18 let, za tu dobu jí přispěl téměř 30 miliony korun. V roce 2015 spolupráci ještě prohloubily. Společně vytvořily Univerzitní centrum VŠCHT přímo v areálu výrobního závodu Unipetrol v Litvínově, kde studuje zhruba 50 studentů bakalářské i magisterské obory. „Jde o unikátní propojení státní vysoké školy se soukromým průmyslovým podnikem,“ vysvětluje mluvčí Unipetrolu Pavel Kaidl.

Výhodou je hlavně úzký kontakt s praxí, centrum má zároveň motivovat studenty z Ústeckého kraje ke studiu oboru, který je v oblasti rozšířený. Každý rok odchází do důchodu řada vzdělaných chemiků, podnik si tak mezi absolventy hledá budoucí zaměstnance. „Chceme, aby se pro studium tohoto atraktivního, ale i náročného oboru rozhodlo co nejvíce studentů a z nich pak vyrůstali konkurenceschopní odborníci,“ upřesňuje Kaidl.

Podobně úzká spolupráce vázaná k regionu probíhá také mezi Ostravskou univerzitou a stavební firmou HSF. Univerzita získá peníze na základě darovacích smluv, ředitel společnosti Jan Hasík je zároveň členem správní rady školy. „U Fakulty stavební VŠB-TU Ostrava je součástí partnerství pořádání odborných přednášek pro studenty, exkurzí, podpora volnočasových aktivit nebo nabídky pracovního uplatnění studentům,“ upřesňuje Hasík. Díky daru může škola předávat Cenu rektora za

mimořádnou vědecko-výzkumnou nebo uměleckou činnost akademikům i studentům. Vloni tak mohli podpořit jejich další rozvoj částkou 100 tisíc korun.

Partneři umožňují školám a studentům styk s Praxí. Často jsou i důležitými zaměstnavateli absolventů.

Foto popis| Investice do vzdělání se vyplatí, veřejné vysoké školy ale potřebují víc peněz. Unipetrol (vlevo) podporuje pražskou VŠCHT, Avast (vpravo její technický ředitel Michal Pěchouček) ČVUT.

Foto autor| foto matej slávik, Hn

Foto autor| foto jan rasch, Hn

Foto autor| foto Libor Fojtík, HN

Foto autor| foto Honza mudra, Hn